

Slovenski dom

Štev. 40

V Ljubljani, v petek, 19. februarja 1943-XXI

Leto VIII.

Izključna pooblaščenka za oglaševanje italijanskega in tujeja
Izjava Unione Pubblicità Italiana S. A. MilanoUredništvo in uprava: Kopitarjeva & Ljubljana
Redazione Amministrazione: Kopitarjeva & LjubljanaConcessionaria esclusiva per la pubblicità di provincia italiana
ed estera, Unione Pubblicità Italiana S. A. Milano

Vojno poročilo št. 999

Zasedba novih postojank v Tuniziji

8000 tonski parnik potopljen,
8 letal zbitihItalijansko uradno vojno poročilo št. 999
pravi:

V Tuniziji so osne čete zasedle nove nasprotnikove postojanke ter potem odbile protinapad, ki so podpirala oklepna vozila. Nad Tunizijo so bila sestreljena 4 nasprotnikova letala, in sicer 3 s strelji oddelkov na tleh, 1 pa po lovcih.

Severno od Alžirja so nemška letala napadla močno spremljan ladijski sprevod, potopila en parnik za 8000 ton, drugega enake mere pa poškodovala. Ameriški bombniki so metali rušilne in zažigalne bombe na Cagliari, Quarto Sant'Elena in Gonosfanadigo. Povzročila so hudo škodo na civilnih poslopih ter žrtve med prebivalstvom. Do zdaj so poročili, da je 100 mrtvih in 225 ranjenih. Tri napadajoča letala so treščila na tla, ko so jih naskočili naši lovci, in sicer blizu Sassarija, v okolici Maranessa ter zahodno od otoka San Pietra. 12 letalov, ki so skočili s padali, je bilo zajetih. Pred Katanijo je padlo v morje eno letalo vrste Spitfire, ki ga je zadel ogenj iz nekega našega bombnika.

Sovjetske sile pri Krasnodaru in Novorosijsku zavrnjene

Siloviti boji ob Azovskem morju in pri Orlu — Harkov razdejan in
izpraznjen — V severni Afriki uspešen napad osnih čet — 8000 tonski
parnik pri Alžiru potopljen, drugi pa poškodovan

Hitlerjev glavni stan, 19. februarja. Nemško vrhovno poveljstvo je včeraj objavilo tole uradno vojno poročilo:

Na zahodnem kavkaškem gorovju in na področju Krasnodara so ostali sovjetski napadi povsod brez uspeha.

Tri nemške napade južno od Novorosijska je bil nasprotnik vržen nazaj na obalo.

Med Azovskim morjem in na prostoru jugovzhodno od Orla se nadaljujejo ogorčene borbe. Mesto Harkov so nemške čete po načrtu razdejavale vseh za vojno važnih naprav izpraznile. Južno od mesta so nemške oklepne sile v protisunk razkropile sovjetski polk. Letalstvo je na prostoru okrog Harkova uspešno napadalo sovjetske napadalne oddelke in čete na pohodu.

Sovjetski sunek na področju severno od Kurška se je izjalovil s hudimi izgubami za nasprotnika.

V obrambni bitki jugovzhodno od Ladoškega jezera so nemške čete zavrnile vse brezuspešne sovjetske poskuse za vdor v nemške postojanke. Nasprotnik je izgubil tukaj nadaljnjih 38 oklepnikov in je imel hude krvave izgube.

V severni Afriki se je uspešno nadaljevala pred dnevi začeta napadalna akcija. Oddelki letalstva so posegali v borbe na kopnem ter nasprotniku prizadejali obširne izgube težkega orožja in motoriziranih vozil.

V vodah zahodno od Alžira je potopil oddelek nemških bojnih letal 8000 tonski prevoznik parnik in poškodoval z bombami še drugega enake velikosti.

Trije zavezniki — trije tekmeči — trije vojni cilji

München, 19. febr. s. List »Abendzeitung« razpravlja o vojnih ciljih nasprotnikov ter poudarja, da tako imenovani »združeni narodski« zdaleč nimajo skupnega vojnega cilja. Vsak izmed treh botrov bi rad nekaj drugega kakor njegov zaveznik. Anglija hoče obdržati nedotaknjen monopol nad svetovno trgovino, ki ga je dosegla po ustanovitvi svoje svetovne države in po trgovskem duhu svojega ljudstva. Toda vidi, da ji ta monopol ogroža Azija, ki je zdaj sredi gospodarskega vzpona.

Združenih držav ne more prevečati ista skrb, saj nimajo nobenega stika ali spora z osjo. Namesto tega Amerika hrepeni, da bi Angliji vzela trgovsko prvenstvo, ki ga uživa že nekaj stoletij. Združene države so stopile v to vojno zgolj zaradi tega, da bi poskusile uresničiti svoje čisto imperialistične cilje. Amerika je prepričana, da ne bi nikdar mogla podrediti angleške svetovne države, če bi se postavila proti Angliji. Rajši se je postavila ob bok, da bi s pridobitvijo novih oporišč, z zakonom o posojanju in najemanju ter z va-

Gospodarske zmede in težave v zasedeni Afriki

Tanger, 19. febr. s. Komaj so pretekli trije meseci od severnoameriške zasedbe francoske Severne Afrike, že se javljajo hude posledice politike, ki jo Anglosasi uvajajo v državah, ki so imele to nesrečo, da so padle pod njihov imperij. Poznane so težave, s katerimi se bori Severna Afrika glede prehrane, prevoza, civilnih in političnih svobod, znani pa sta tudi oblastnost in trpinčenje, ki ga zasedbena vojska in oblast povzroča prebivalstvu. Sedaj se pojavlja inflacija. Uradni list je objavil uredbo, po kateri se obtok bankovcev, ki jih sme izdati alžirska banka, povečuje od 12 na 22 milijard frankov. Ako so komaj v treh mesecih zasedbe prišli že tako daleč, potem ne morejo biti preveč rožnati obeti za bodočnost prebivalstva francoske Severne Afrike v primeri z delom, ki ga morejo storiti besedniki tako imenovane »Atlantske karte«.

Nemške in zavezniške vojske — edina rešitev Evrope pred navalom boljševizma

Velik govor nemškega propagandnega ministra o pomenu in namenu totalne vojne in ukrepov zanj

Berlin, 19. febr. s. Nemški propagandni minister dr. Goebbels je včeraj govoril pred ogromno množico ljudstva o krizi na vzhodnem bojišču in o totalni vojni ter je v bistvu razvijal naslednje tri misli:

1. Če nemška vojska ne bi mogla odstraniti nevarnosti, ki prihaja od vzhoda, bi Nemčijo in takoj za njo vso Evropo preplaval val boljševizma.

2. Samo nemška vojska in vojske nemških zaveznikov morejo rešiti Evropo pred to neizmerno nevarnostjo.

3. Nevarnost že preti in je zato treba nastopiti hitro in temeljito, zakaj sicer bo prepozno.

Pri razvijanju teh treh misli je minister dr. Goebbels zlasti razložil delovanje mednarodnega judovstva, da bi se v kalj zatrla rojstvo malih narodov. Govornik je razkrinkal in pojasnil vse politične spletke judovsko-bogataško-boljševiške klike. Dejal je, da je na nevarnost, ki je postala zdaj stvarna in velika, treba odgovoriti z vsemi silami, ki z njimi Evropa razpolaga. Narodni socializem, ki se je navedil gledati stvarnosti v obraz, pa naj bo ta stvarnost kakršna koli, ter označevati reči z njihovi pravi imeni, se točno zaveda vse teže

nevarnosti in dileme, pred katero se je danes znašlo življenje narodov: ali Evropa, ki bi jo varovalo orožje Osi, ali pa boljševiška Evropa. Nemčija se tega zaveda in je odločena, bojevat se do zmage brez kakršnih kompromisov. Ves nemški narod navdaja ena sama misel, misel na trdo in totalno vojno. Preveča ga eno samo prepričanje, prepričanje v zmagoviti konec.

Na veliko nevarnost, na napad, ki ga je sprožil ves 200 milijonski narod, ki se je 25 let pripravljala na vojno, je Nemčija odločena, da odgovori prav tako v totalitarni meri in žrtvuje svoje življenje udobje v to, da poveča svojo lastno vojaško moč. V zvezi s tem je minister dr. Goebbels omenjal ukrepe, ki so bili in bodo še izdani za doseg tega namena. Ukrepe, ki gredo za tem, da bo Nemčija lahko poslala na bojišče legije vojakov, in da bo po tovarnah, ki delajo za vojno, na razpolago dovolj delovnih moči. Odpovedati se nekaterim ugodnostim, na katere je bilo nemško ljudstvo doslej navajeno, začeti pravo spartansko življenje, žrtve, ki naj jih dajejo vsak dan vsi v enaki meri brez razlike stanov in poklicev — vse to je neizprosna zapoved sedanjega trenutka. Ves nemški narod si je glede tega povsem edin.

Minister Goebbels je potem govoril o dogodkih na bojiščih ter dejal, da Nemčija bide ta veliki boj z vso resnostjo. »Nam ob boku stoje naši hrabri in zvesti zavezniki,« je dodal minister Goebbels. »Italijanski narod,« je nato nadaljeval med enodušnim in dolgotrajnim ploskanjem vseh poslušalcev, »bo pod vodstvom svojega velikega Duceja neizprosno nadaljeval boj ob naši strani vse do zmage. V Vzhodni Aziji je hrabri japonski narod prav tako trdno odločen, da ne odloži orožja, dokler ne bo izvojevana zmaga.«

V nadaljnjih izjavah je minister dr. Goebbels izrekel popolno prepričanje v zmago ter zatrdil, da se bo letošnje poletje sovražnik spet znašel pred Nemčijo, ki jo bo nadaljal enak napadni duh kakor v preteklih letih. Nemški narod bo žrtvoval vse, da da Hitlerju možnost, udariti znova po nesramnem nasprotniku.

Dr. Goebbels je slednjič poudaril, da nemški državni zbor predstavlja maloštevilno izbrano elito, ki pa povsem zastopa ves nemški narod, saj so v njem ranjeni, vojni pohabljeni, slepi, odlikovanci, poveljniki, delavci, ki so zaposleni v vojni industriji člani narodno socialistične stranke, ženska, zastopniki vseh družbenih slojev in tudi mladina. Temu zastopstvu nemškega naroda je

Zanimiv pogovor turškega novinarja z italijanskimi ujetniki

»Do vojne je prišlo po vaši krivdi. Kršili ste pogodbe in požrli obljube«

Carigrad, 19. februarja. s. Hamed Emin Yalman, ravnatelj lista »Vatan« in znani prijatelj Amerikancev ter zagrizeni sovražnik Italijanov in fašizma, je v svojem listu objavil pogovor, ki ga je imel z nekaterimi italijanskimi ujetniki po bitki pri El Alameinu. Pravi, da so bili ujetniki izmučeni in izčrpani. Bili so torej v takem stanju, v katerem je človek navadno nagnjen k nezadovolj-

stvu in malodušju. Italijanski ujetniki pa so na moja vprašanja ponosno odgovarjali, kako trdno verujejo v usodo Italije, za katero so se tako zagrizeno bojevali. Vpričo Angležev so mu dejali: »Do vojne je prišlo po vaši krivdi. Po prvi vojni niste izpolnili obljub, ki ste nam jih dali: kršili ste pogodbe.« Eden od Angležev je s kramarskim duhom, ki odlikuje angleško pleme, ugovarjal: »Saj smo vam dajali posojila!« Ujetnik mu je odgovoril: »500.000 Italijanov je padlo na bojišču. Koliko šterlingov je vreden vsak padli vojak?« Hamed Emin Yalman nato pripoveduje, kako se neki angleški častnik ponaša z uspehom, ki so ga Angleži odnesli pri El Alameinu. Italijanski častnik pa mu je odgovoril: »Ne zanašajte se preveč na vašo zmago. Puščavska vojna je nevarna igra. Zmagali ste v prvem kolu. Ni vzroka, zakaj bi se bahali.« Turški novinar se je bal, da bo slišal še več takih odgovorov, pa je zato pogovor obrnil drugam. Govoril je o ljubezni, ki jo imajo Italijani do svobode. »Res je,« mu je odgovoril častnik, »ljubimo svobodo in pod fašistično vladavo uživamo veliko svobodo.« Seveda ni bil Hamed Emin Yalman nič kaj zadovoljen s temi odgovori, ker je v svojem demokratičnem hlapčevstvu pričakoval vse kaj drugega. Toda njegove besede še jasneje izpričujejo ponos italijanskih bojevnikov ter njihovo vzvišeno rodoljubnost in fašistično čustvo.

Tehtna sodba glasnika japonske vojske

»Roosevelt naj ve, da je mnogo cest, ki držijo v Washington«

Tokio, 19. febr. s. Polkovnik Jahagi, glasnik japonske vojske, je v obširnem govoru v Fukuoki opisal sedanji vojni položaj v vzhodni Aziji. Dejal je, da se je Amerika spočetka odločila za obrambo, a ker ji je pomagal odpor Čungkinga na vzhodu in sovjetski odpor v Evropi, se je ob začetku letošnjega leta lotila napadnega vojskovanja. Poudaril je, da so se Združene države po tako hudih početnih izgubah posvetile vse sile okrepitvi letalstva in ureditvi bolj celinskih kakor pa otoških postojank. Jasno je, da nameravajo Amerikanci Japonsko napasti s severa, ker krepijo postojanko na Aleutskih otokih in skrbijo za boljše zveze z Aljasko. Potem je popisoval težave, ki bi jih Amerikanci imeli, če bi hoteli napasti s Havajskega otočja; poudaril je, da Združene države z vneto pripravljajo letalske postojanke v avstralskem Tihem morju ter rabijo Avstralijo kot glavno postojanko. Opozoril je, da so Japonci s podobnim delom bili prepočasni in da je treba zdaj hiteti, da bo črta, ki teče s Sumatre do Jave, Timorja, Nove Gvineje in do otokov v južnem Tihem morju, v varnih rokah. Zato mora Japonska tja pošiljati enako velike sile, ki jim bo glavni

namen napad, ne pa obramba. Dejal je, da bi si Japonska na ta način uredila nove, strateške postojanke, ki bi nudile prilike za nove nastope.

Glasnik je nato pojasnil, da je na rusko-mandžurski meji zdaj sicer mirno, toda japonska armada v Kvantungu se dobro pripravlja za sleherni napad, ker se utegne mednarodni položaj spremeniti.

Govoril je tudi o delovanju nasprotnih podmornic v japonskih vodah ter izjavil, da je vojna zdaj zašla v bistveno obdobje, a da je prepričanje japonskega naroda o končni zmagi bolj neomajno ko kdaj prej. Roosevelt je dejal, da pozna vse ceste, ki vodijo v Tokio, toda Roosevelt naj ve, da je tudi mnogo cest, ki držijo v Washington, je zaključil svoj govor Jahagi.

Na sestanku predsednikov kmetijskih zbornic v Bukarešti je romunski kmetijski minister dejal, da so do sedaj zaposlili pri kmetijskih delih 105.000 ruskih ujetnikov in da se bo letos to število še povečalo.

posvetil minister dr. Goebbels celo vrsto vprašanj, s katerimi je skušal ugotoviti, da ima nemški narod v svojega vodjo popolno in neomajno zaupanje ter je pripravljen iti za njim, naj velja, kar hoče, tudi za ceno najhujših žrtv v nadaljnjih bojih do odločilne zmage, ter povsem odobrava vse ukrepe, ki so bili in bodo še izdani, dokler se slednjič nihče več ne bo skušal odtegniti totalni vojni, ki jo Nemčija in njeni zavezniki nameravajo izvajati vse do zmagovitega konca.

Na vsako teh vprašanj je navzočna množica odgovorila z dolgotrajnimi in navdušenimi vzkliki Hitlerju. Slišali so se med drugim vzkliki: »Führer, ukazaj, mi ti bomo sledili!« Slovesnost je končala s petjem narodnih himen.

Malo pred začetkom zborovanja je prispela v ogromno areno berlinske športne palače vrsta fašistov iz Berlina z italijanskim veleposlanikom na čelu. Vsi so bili v črnih srcah in so sprožili pri-srečne in hrupne manifestacije simpatij med navzočimi.

Podtajnik stranke na ogledu v Turinu

Turin, 19. februarja. s. Podtajnik fašistovske stranke Farnesi je dopotoval v Turin včeraj dopoldne. V Liktorskem domu se je poklonil spominu padlih fašistov, potem pa je v spremstvu zastopnikov oblasti obiskal tiste kraje, ki so jih nasprotnikovi letalski napadi najbolj prizadeli. Ko se je vrnil v Liktorski dom, je poročal zveznim funkcionarjem ter jim dal navodila stranke s posebnim ozir na socialno pomoč. Nato je podtajnik poročal zveznim tajnikom iz Piemonta.

Navodila voditeljem fašistovske mladinske organizacije

Rim, 19. februarja. s. 16. in 17. je glavni podpoveljnik Gila Bonamici na sedežu na Mussolinijevem Foru sprejemal poročila zveznih podpoveljnikov v navzočnosti načelnika in podnačelnikov glavnega stana Gila. Poročilo je zaključil tajnik stranke, kot glavni poveljnik Gila, ki je potem sprejel zvezne podpoveljnike v Liktorskem domu. Minister Vidussini je izrekel zadovoljstvo nad delom, zveznih poveljnikov in dal navodila za bodoče delo na različnih področjih. Vzodbujal je poveljnike, naj se z neznanišano vneto in z vsemi svojimi silami posvetijo izboljšanju politične vzgoje, duhovne in telesne okrepitve mladine in naj vse delovanje organizacij spravijo v sklad z junaško stvarnostjo vojne, ki jo italijanski narod trdno odločen bide. Tajnik stranke se je potem tovariško razgovarjal z zveznimi podpoveljniki in se podrobno zanimal za vprašanja posameznih pokrajin. Sestanek se je zaključil s pozdravom Duceja.

Popolna vojaška pripravljenost Bolgarije

Sofija, 19. februarja. s. Poluradni »Dneš« pri-náša uvodnik, posvečen vojaški pripravljenosti Bolgarije. Med drugim piše, da ima bolgarska vojska danes modernejšo oborožitev, kakor pa jo je sploh kdaj imela ter je pripravljena na vse. Navdihuje jo bojovniški duh naših največjih junakov. Bolgarski vojak je vedno pripravljen dati življenje za domovino. Bolgarska vojska je najhrabreja in najpogumnejša na Balkanu. Joj ti-stemu, ki bi jo drznil napasti! Bolgarska vojska je danes odkritosrčen in zvest zaveznik osnih vojska.

Žrtve angleškega nasilja v Indiji

Lisbona, 19. febr. s. V spodnji zbornici je angleški minister za Indijo Amery vnovič podal pregled o neredih, ki je do njih prišlo v tej veliki deželi, ki se bori za svojo svobodo in neodvisnost. Po eni strani je ta pregled lepa slika indijskega domoljubja, zraven pa dokaz nesramnosti Anglije, ki je pred polno zbornico in pred vsem svetom morala priznati vse žrtve svojega nasilnega režima v Indiji. Uradne številke od 9. avgusta pa do 30. novembra povedo sledeče: mrtvih 1028, ranjenih 3215, šibanih pa 958.

Vesti 19. februarja

V Sofiji sta podpisala bolgarski minister Partoff in hrvatski minister Artuković sporazum o pravosodju.

Kjer vlada popolno soglasje med delavci in vo-jastvom, ne more manjkati zmaga, je dejal madžarski minister za obrambo Nagy na shodu delavstva v Budimpešti.

Portugalska korporacijska zbornica je vložila pri vladi oster protest zaradi zakona o nacionalizaciji tujega imetja. Kaže, da je med podjetji, prizadetimi po tem zakonu, prva angleška tramvajska družba v Lizboni.

Ameriške oblasti so z današnjim dnem prepovedale vsako prodajo rib in mesa v Skatlah.

Japonsko vrhovno poveljstvo sporoča, da so Japonci med 1. in 15. februarjem sestrelili 78 nasprotnikovih letal, 8 pa poškodovali, in sicer na Salomonih, na Pacifiku in na Aleutih. Japonske izgube so znašale 2 letala.

V londonskih političnih krogih se zagrizeno razpravlja o Beveridgejevem socialnem načrtu in o predlogu ministra Andersona, ki pravi, da se mora ta načrt močno predrugačiti. V zbornici je delavski voditelj Bartons ostro napadal Andersonov predlog in je dejal, da se dober del poslancev ne strinja z njim in upa, da ga bo vlada zavrnila.

Italija je izredno ponosna na svojo armado v Rusiji

Italijanska trgovska mornarica — slika Italije

Rim, (INB). Kot novi ravnatelj italijanskega lista »Messaggero« je bivši italijanski minister za ljudsko omiko Pavolini v svojem listu objavil članek o italijanskih izgubah v mesecu januarju. Predvsem poudarja v njem dvoje: 1. Prve številne podatke o italijanskih izgubah v Sovjetski Rusiji in 2. prve podatke o izgubah v italijanski mornarici.

K prvi točki pripominja bivši minister Pavolini, da je Italija slej ko prej izredno ponosna na svojo armado v Sovjetski Rusiji, ki je po več tedenski vojni prispevala tja in zavzela mesto ob boku nemških, finskih, madžarskih, romunskih, slovaških in španskih čet, skratka, ob boku čet iz vse Evrope. Pavolini označuje ta vojni pohod kot

križarsko vojno evropske celine. Piše, da so se ob splošnem umiku na vzhodu tudi italijanske čete morale pomakniti nazaj.

K prvi objavljene izgube italijanske trgovske mornarice pa bivši minister Pavolini pripominja, da je italijanska mornarica stopila v boj še preden je Italija v resnici šla v vojno, namreč v dobi dovoljenj za plovbo. Tedaj so italijanske ladje na morju ustavljali in jih preiskovali. »Zaporo in protizaporo je morala Italija drago plačati,« piše Pavolini. »Toda italijanska trgovska mornarica bo jutri spet vzcvetela. Ta mornarica je nekaka slika Italije, ki si bo končno spet priborila pravico do svojega življenja.«

Tehten članek nemškega propagandnega ministra dr. Goebbelsa:

»Naša volja in naša pot«

V času, ko se bijejo velike zimske obrambne bitke, se v zaledju sestavljajo velike armade za bodoče ofenzive

Nemški propagandni minister dr. Goebbels je v zadnji številki tednika »Das Reich« napisal članek pod naslovom: »Naša volja in naša pot«. V njem piše, da je sedanje razpoloženje v Nemčiji treba označiti kot izredno dobro. Nemško razpoloženje — piše minister dr. Goebbels — je trdno in odločno, kakor se spodobi za narod, ki je v vojni. Danes ni v Nemčiji nikogar, ki bi govoril o kakšnem popuščanju. Na to nihče niti ne misli ne. Naš narod trdno veruje v zmago. Po končanem tragično junaskem boju za Stalingrad je nemški narod pogledal vojni naravnost v njen neusmiljeni obraz. On ve zdaj, da vojna ne pozna nobene milosti in da pred njo more ostati le tisti, ki je dosegel njenim nalogam, opoteči ereči in njenim neizprosnim zakonom. Mi stojimo pokoncu kakor prvi dan, le da nas je volja usode še bolj utrdila in očistila. Naš narod je zdaj pripravljen na vse. Pripravljen je svojemu vodstvu slediti na vsaki, še tako težki poti, samo da je na koncu te poti zmaga. Noben trud mu ne bo prevelik in nobena žrtev pretežka. Sovražnik nam je to zimo jasno povedal, da ne bomo dosegli svojega cilja, če bomo v to vpregli le del svojih sil. Ljudstvo bo zdaj napelo vse svoje sile. Z eno besedo: totalna vojna na vseh področjih je zapoved sedanjega trenutka. Ljudstva ta vojna ne bo vrgla s tira. Sovražnik morda misli, da obstoji možnost, da bo na vodilnih mestih, kakor leta 1918, nastal polom. Toda, kakor zdaj stvari stoje, je tudi to nemogoče, zakaj voditelji so pršli iz ljudstva. Z nemškimi ljudstvom so šli v boj, ki naj odloči o usodi in življenju nemškega naroda.

Na vzhodu so nas vrgli nazaj — nadaljuje nemški propagandni minister. — Ni, da bi to tajili, in tajili tudi ne bomo. Mi smo se doslej

že mnogokrat vojskovali po temeljnem načelu, vpreči malo sil na z njimi doseči čim več. To pa ne gre, kakor razvoj dogodkov dokazuje. Ni prepozno, temveč ravno pravi čas, da storimo to, kar je nujno potrebno.

Orjaški stroj naše narodne moči je treba le naravnati v zaželeno smer in ga pognati, vse drugo pride potem po veliki večini samo po sebi. Ali ima kdo vtis, da smo zaradi Stalingrada postali moralno šibkejši? Ali nismo mar zaradi njega postali moralno močnejši? Kakor nekako veliko očiščevanje doživlja naše ljudstvo. Kdor se zdaj ni prišel do spoznanja, kaj je njegova dolžnost, ne spada več med nas. Predstavlja pa izjemo, ki potrjuje pravilo, namreč pravilo vztrajne pridnosti, zagrizene odpornosti, molčečega navdušenja za delo in boj, navdušenja, od katerega prekipevata bojišče in domovina v zaledju. Kdaj je v sedanji vojni še nastopil trenutek, ko se je srce našega ljudstva tako na široko odprlo in ki bi bilo tako pripravljeno za junaska dejanja, kakor je to danes? Imamo vse predpogoje za totalno zmago, le izkoristiti jih moramo, in sicer tako naglo in tako temeljito, kakor je to sploh mogoče. Imamo zdaj najmočnejšega zaveznika, kolikor jih je, namreč ljudstvo samo. In to ljudstvo je pripravljeno, iti s Führerjem kamor koli, pripravljeno je iti po vsaki poti, samo da privede do končnega cilja, do zmagovitega mira. Naši vojaki na bojiščih bijejo velike obrambne bitke, za njimi pa se sestavljajo že velike armade za ofenzive, ki bodo prišle. Na vojno pripravljene in za vojno odločene narod čaka vsak dan, da ga znova pokličemo. Zahteva od nas velikega in ponosnega načrta za zmago. Z železno vztrajnostjo mu bo sledil. Narod stoji za Führerjem kot en mož. Kaj hočemo še več?

Novi iznajdbi na polju letalstva

Na Japonskem letala z dodatnimi, v Ameriki s steklenimi krili

V eni zadnjih številčk smo objavili daljši članek, ki ga je o sovjetskem letalstvu napisal v italijanskem tisku neki Maner Lualdi. Po svojih ugotovitvah, ki jih je podprl s podatki, objavljenimi tudi v tisku Osi sovražnega tabora, prihaja do sklepa, da je rusko letalstvo po številu sicer močno, da pa število samo še daleč ni odločilno za doseglo končne zmage. Odločilna je vojska izurjenost in bojni duh, ki edini prinaša uspehe. Omenjeni italijanski časnikar piše med drugim tudi, da so ruska letala že precej zastarela, da Rusi nimajo kakšnih posebnih lastnih izumiteljev na tem polju in da so le zvesti posnemalci tujih graditeljev letal. Zato da od ruske strani ni treba pričakovati presenečenj s kakšnimi najododnejše zgrajenimi letali domače izdelave. Za konec k svojemu članku pa Maner Lualdi v dokaz, kako so na primer Japonci iznajdljivi, kar zadeva letalstvo, navaja naslednje:

Nekateri dopisniki s tihomorskega bojišča poročajo, da japonsko letalstvo danes že uporablja pri svojih letalskih nastopih letala, ki imajo tudi še dodatna krila. Pišejo, da se takšna letala dosti lažje spuščajo strmoglavno nad sovražnikove cilje in da zaradi dvojnih kril lahko prevažajo dosti več bomb, kakor pa bi jih sicer.

Ko takšno letalo doseže cilj, kamor je bilo namenjeno, ter zmeče bombe, potegne svoja

pomožna krila spet nazaj, da ga pri odletu preveč ne ovirajo in da tako lahko čimprej prileti nazaj na svoje oporišče.

Poročilo ne dodaja nobenih drugih podrobnosti o tej zanimivi novi japonski iznajdbi, zdi se pa, da so doslej to še samo nekaki poskusni poleti, ki pa mnogo obetajo.

Če pa so Japonci res iznašli takšno letalo, gotovo ni več daleč, ko bo povsem rešeno vprašanje graditve takšnih letal, katerih zunanost bo mogoče med poletom spreminjati. S tem vprašanjem so se zlasti Amerikanci mnogo ukvarjali ali vsaj govorili o njem.

V Ameriki so delali poskuse z letalom vrste »Taylor«, letalom, ki bi bilo spleteno iz steklenih vlakenc. Vsaj krila naj bi bila iz takšnih vlakenc. Pravijo, da so to stekleno tkanino izpostavili za dobo šestih mesecev vplivu zraka in da se ni prav nič spremenila. Takšna letala, pravijo, da so lažja, močnejša in odpornejša proti ognju kakor pa običajna dosedanja letala.

Poleg tega naj bi to najnovejše ameriško letalo imelo še to dobro lastnost, da se ne napije tako močno zračne vlage, zaradi česar ne postane težje, če je dalj časa v zraku. Toda, kakor rečeno, v Ameriki so s takšnimi »steklenimi« letali delali šele poskuse, in doslej še ni znano, v koliko so se jim res posrečili.

HENRIK SIENKIEWICZ

ROMAN V SLIKAH

244.
Ko je bilo stanje vedno hušje in nevarnejše, je cesar naposled v Tiberijevo palačo, ki je edina ostala cela, sklical posvet svojih zaupnikov. Petronij je predlagal, naj bi odšli na pot v Grčijo, Egipt in Azijo. Toda drugi, zlasti Tigelin, so se predlogu upirali, češ da bi se takoj po cesarjevem odhodu začela v Rimu domača vojna. Kdo ve, če ne bi katerega Avgustovega potomca oklicali za cesarja. Vojska bi prestopila na njegovo stran in...
»Nenasitljivi in nehvaležni so ljudje! Imajo žita in oglja, da si lahko pečejo kruh. Česa torej hočejo še več?« je spraševal Neron.
»Maščevanja!« je odgovoril Tigelin.

EIAR — Radio Ljubljana

Petek, 19. februarja. 7.30 Pesmi in napevi — 8 Napoved časa. Poročila v italijanski — 12.20 Plošče — 12.30 Poročila v slovenski — 12.45 Operna glasba — 13 Napoved časa. Poročila v italijanski — 13.10 Radijske pesmi, orkester pesmi, vodi dirigent Angelini — 13.45 Operna glasba — 14 Poročila v italijanski — 14.10 Koncert radijskega orkestra, vodi dirigent D. M. Sijancec. Glasba za godala — 14.40 Pisana glasba — 15 Poročila v slovenski — 17 Napoved časa. Poročila v italijanski — 17.15 Prenos za Hrvaško — 17.45 Komorna glasba na ploščah — 19 »Govorimo italijansko«, poučuje prof. dr. Stanko Leben — 19.30 Poročila v slovenski — 19.45 Lahka glasba — 20 Napoved časa. Poročila v italijanski — 20.20 Komentar dnevnih dogodkov v slovenski — 20.30 Enrico

Caruso na ploščah — 20.45 Simfonični koncert, vodi dirigent Berg von Toerne. V odmoru: predavanje v slovenski — 22.15 Orkester pesmi, vodi dirigent Angelini — 22.45 Poročila v ital.

»SLOVENCEVA KNJIŽNICA«

se naroča, plačuje ali tudi kupi posamezne knjige na Vrhniki na Podlpski cesti 9.

Širite najboljši slovenski
Naročajte Slovenski dom!

TON GLAVAN: Zemlja je zadihala

Boštjan mu je važno prikimal in vzel njegove besede resno. Tudi na to je on večkrat mislil. Na razmerje in razumevanje med starimi in mladimi. Da, stari in mladi se ne bodo nikdar razumeli, mladi hočejo vedno kaj novega, stari pa se jim upirajo, ker so navajeni starega, prejšnjih žeg in navad... Tudi življenje gledajo drugače mladi kot stari... Človek se bo tem razlikam in sporom vedno zamen upiral.

Starček je na naslednji postaji izstopil. Še prej pa mu je želel srečno pot, kakor je navada pri naših ljudeh. Vlak je spešno pihal proti Ljubljani.

V Zatični je izstopil, spil v gostilni merico domačega vina in poprosil, če mu za nekaj dni spravijo njegovo prtljago, ker je ne more vlačiti s seboj. Potlej je sedel na poštni voz in čakal odhoda. Ko je voznik opravil vse potrebno, je sedel na kozla in pognal. Spočiti konji so se spustili v lahken tek in voz se je na perezih enakomerno, prijetno zibal. Poleg Boštjana je sedela stara kmečka mamica z drobenimi očmi ter majhnim in zgubanim obrazom. Tlačila se je v vojnem plet in po malce pokajševala. Nasproti sta sedela dva kmeta, zarjavlega obraza. Njun pogled je bil drzen in gospodovalen, in Boštjan je precej uganil, da morata biti premožata, ker kajžar bi se tako prav gotovo ne držal. V kotu je slonel gospodski človek, tiščal pred seboj časopis in bral. Za nikogar se ni zmenil. Pokrajina, mimo katere so se vozili, ga ni zanimala. Ko je Boštjan pogledal sopotnika, je prišel motriti pokrajino.

»Da, naš svetle si je priznal in toplo mu je bilo pri srcu. Najraje bi zapel pesem, katero koli že, samo da bi bila pesem vesela,

pozdravna, poskočna, kakor je bilo takrat njegovo srce. Oči je obracal po krških hribih, po temnih borših, kjer so se bleščale hišice skritih dolenskih vasic. Tam in tam je ždela in sanjala preprosta cerkva na samem, med polji je kraljeval Križani ter varoval in blagoslavljal njive in hoste. Polja so bila zavita kakor zlate ceste. Da, kakor v deveti deželi! Tako si je sprva umišljaj Ameriko, a je bil v teh predstavah silovito razočaran. Njegova zemlja je najlepša... Med smrečjem se je zablestela krška farna cerkev s svetlim Kozmom in svetim Damijanom. Tu je hodil Boštjan vsako leto na božjo pot. Ko je bil otrok, je šel z materjo. V spomin mu je prišel dogodek iz stare Borštnikove gostilne. Mat je naročila juhe in prinesli so jo zvrhan krožnik z mlinci, ki pa so bili tako dolgi in debeli, da se je Boštjan glasno začudil, rekoč: »Joj, mama, kako debele mlinci!« In vsa gostilna se mu je smejala, njega pa je bilo sram, da se je skril pod mizo. Danes pa se je tiho nasmejal spominu. Jeseni bosta poromala z Minko na božjo pot. Za marsikaj bosta prosila Boga, Mater božjo in uena svetnika... Pa na Zalogostno goro bosta tudi šla, drugo pomlad najbrže. Cerkev se je spet skrila in konji so dosegli Krko. Boštjan je bil razburjeno vesel. Toliko, da mu ni počilo srce. Veliko rek je videl, a nobene ni mogel primerjati s Krko, ki tiho teče po travnatih soteski, kjer so posejani malni in melnice, žage in hišice. Sem in tja postane reka živahnjša, poskoči preko jezov, se v jezi nad ekokom speni in zbeli ter teče zopet mirno dalje, napravlja majhne ovinko, otočke, se zajeda v bregove, išče goste sence smrečja in grmičja ali pa se greje v široki soteski na toplem soncu... Taka je naša Krka! Krko imajo vsi ljudje radi, čeprav se je v podzavesti boje, ker je že marsikoga zvalila v svoje vrtnice, da je v njej našel vodeni grob. Toda, kadar je suša, — in to je po Dolenskem zelo pogosto — je reka blagodejna. Zvečer, ko je delo v kraju, zaro počejo po cestah vozovi s kadmii in sodi, ki gredo po vodo v Krko. Tudi Boštjan je mnogokrat vozil. In takrat se je vselej okopal in osvežil, čeprav so se mu drugi smejali in se norčevali iz njega. Kmetje se le neradi kopljejo... Sklonil se je čisto iz voza, da se je nevarno zazibal in gledal v tolmun.

»Vi,« ga je podregnil kmet, »ne nagibajte se, če ne se prevrnemo v vodo.«

»Brez skrbi,« mu je veselo odvrnil Boštjan. »Tako hudo pa menda ni.«

Kmet si je popravil klobuk in si privil brke, kakor imajo navado vsi, preden kaj važnega in zanimivega povedo.

»Je je, gospod. Oni dan so peljale košarice v Ljubljano. Pa se je konj nekaj onegavil in vsi skupaj so zleteli v Krko. No, hvala Bogu, mrtvega ni bilo nobenega, a škoda je bila velika. Zato pa pravim: nesreča nikdar ne počiva in previdnost je zmeraj na mestu. Saj ne boste zamerili.«

»A, kaj bom zameril!«

»Ste od daleč gospod?« ga je vprašal oni drugi z debelejšim glasom.

»Domačin sem. Z Rebrji blizu Z...«

»Z Rebrji, z Rebrji?« je povzel spet prvi, kot da je Boštjana že nekje videl, a se ga ne more na prvi mah spomniti. »Čigav?«

»Jernejčev.«

»A, Jernejčev!« sta se oba domislila. »Ste bili v Ameriki, kaj?«

Boštjan se je počutil domačega. Že dolgo ni čul domače govore, ki tako lepo poje in zavija. Sam se je bil že nekoliko odvadil. Kaj bi se je ne! Več kot tri leta se je ubijal z angleščino, in kadar je govoril slovenski, so mu odgovarjali v vseh drugih narečjih... Sedaj je kar precej znal in še bolj zavijal in pel kot oba kmeta. To mu je ugajalo.

»Da, v Ameriki sem bil. Saj vesta, doma nisem mogel več zdržati, pa sem šel. No, žal mi ni zato. Dobro je, če človek malo po svetu pogleda.«

Kmeta sta kimala.

»Dobro, dobro, samo vsak ne more. Denarja ni. Človek ima komaj za gvanj in za čizme. No, pa če bi tudi imel, kdo pa naj grunt opravi!« Koliko časa ste bili za lužo?«